

MAJANDUS- JA
KOMMUNIKATSIOONI-
MINISTEERIUM

KESKKONNAMINISTEERIUM

EESTI LINNADE JA VALDADE LIIT
ASSOCIATION OF ESTONIAN CITIES AND MUNICIPALITIES

KOKKUVÕTE töötoast: Kohaliku omavalitsuse energia- ja kliimakava (*KEKK*) eesmärk, riigi poolsed ootused

Aivi Allikmets / Eva-Ingrid Rõõm
20.10.2022

TAL
TECH

Kuidas me jõuaksime KEKKini?

ÜRO 2015.a Pariisi kliimakokkulepe

Euroopa Parlamendi ja Nõukogu määrus (EL) 2018/1999 – REKK

Valdkondlikud arengudokumendid ja poliitika põhialused

KOVi energia- ja kliimakava (KEKK)

KOVi arengudokumendid või arengustrateegia

Kuidas koostada KEKKi?

Kaardistada hetkeolukord

- Millised kliimarisikid mõjutavad antud KOVi,
- Millised on KOVi võimalused kliimamuutusi leevendada ja
- Millistes KOVi olemasolevates/kehtivates arengudokumentides on kliima teematikat juba arvestatud

Tuua välja siiani igas valdkonnas KOVi poolt ellu viidu / asjakohased tegevused

Seada eesmärgid ja kirjeldada KOVi planeeritud tegevusi ja leevendavaid meetmeid

- Kirjeldada planeeritud tegevusi ja leevendavaid meetmeid nii üldisemas/pikaajalisemas visioonis kui ka detailselt, konkreetsete tegevuste ja meetmete kaupa

Määrata mõõdetavad näitajad eesmärkide täitmise jälgimiseks.

NB! Juhised on toodud [KIK kodulehel](#)

Kuidas KOV saab panustada kliimamuutuste leevendamisse ja mõjuga kohanemisse?

Kliima- ja energiakavas käsitletavat valdkonnad

Kliima- ja energiakava käsitleb põhjalikult konkreetse KOV-i piirkonnas ilmnevaid asjakohaseid aspekte võttes arvesse allpool loetletud valdkondi:

- Energeetika ja varustuskindlus;

- Tervis, sotsiaalhoolekanne ja päästevõimekus;

- Maakasutus ja planeerimine;

- Looduskeskkond;

- Majandus (s.h keskkonnahoidlikud riigihanked ja ringmajandus);

- Biomajandus;

- Kogukond, teadlikkus ja koostöö;

- Taristu ja ehitised;

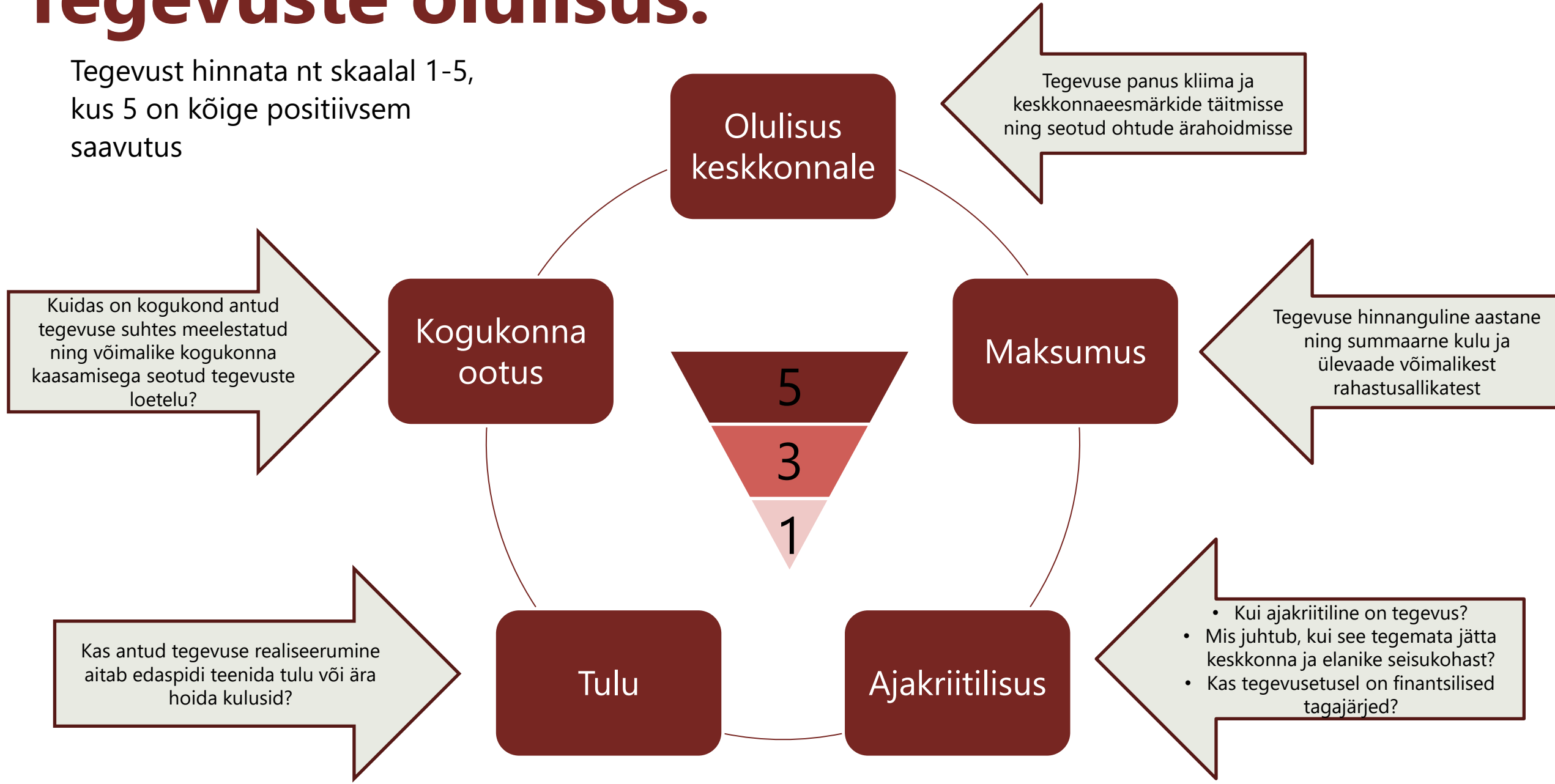
- Transport ja liikuvus.

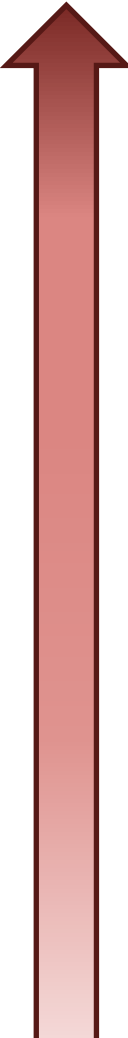
Taristu ja ehitised:	Energeetika ja varustuskindlus:	Maakasutus ja planeerimine:	Looduskeskkond (k.a. planeeringud):
•KOV hoonete jätkusuutlik renoveerimine,	•Kliimamuutusest tingitud riskide ennetamine energiavõrkudes ja taastuenergia kasutamisel	•Jaotusvõrgu planeeringud koostöös võrgu haldajaga	•Rohe- ja veealade planeeringud linnades, metsade ja virgestusalade loomine
•Ringmajandus taristus ja ehitustes (nt 10%-100% taaskasutatud materjali)	•Taastuenergia tootmine/tarbimine ja selle edendamine	•Taastuenergia võimalike tootmisalade asukohtade planeerimine üldplaneerigus	•Elurikkuse kaitse ja selle rahastamine
•Nõustamine	•Kaugkütte tootmine täielikult taastuenergiaallikatest	•Autoteede asemel kergliiklusalade loomine	•Omavalitsuse maatulundusmaade ning üldkasutatavate rohtalade ja haljakute elurikkamaks muutmine, kasutades kõrghaljastust, katus- ja vertikaalhaljastust ning vähendades niitmistihedust
•Projekteerimisnõuded (nt täiendavad nõuded energiatõhususe suurendamiseks või taaskasutuseks)	•Heitsoojuse kasutus	•Parkimiskohtade vähendamine	•Puhkevõimaluste piisavus (tervise- ja matkarajad), inimeste võimalused looduses liikuda
•Taastuenergialahenduste paigalduse ja kasutuse soodustamine	•Energiasalvestus (vesinik, akud, suruõhksalvestus, hürdopumpsalvestus jne)	•Parkimiskohtade vähendamine tiheasustuses, linnasüdametes ja parkimisvõimaluste loomine ühistranspordi lihtsamaks kasutuseks	•Looduskaitse vajaduste määramine
•Teabe jagamine ja konsultatsioonid	•Maagaasi asendamine taastu-energiaga	•Maavarade kaevandamise jätkusuutlikkus	•Säilitatavate säilikuude koguse kehtestamine
•Nutikas energiakasutus hoonetes	•Tänapäevaste energiakasutus-lahenduste rakendamine	•Omavalitsuse asutustes ja korrusmajade piirkondades säästlikult sademevee kogumise ja äravoolu lahendamine	•Pinna- ja põhjavee kvaliteedi seire
•Ohutu liiklemise, kaubaveo ja elutähtsatele teenustele ligipääsu tagamine muutuvates ilmastikuoludes	•Kohalike elektritootmisvõimsuste olemasolu elektrikatkestuste ajal vältimatu abi osutamiseks ja sideteenuste tagamiseks	•Ühistranspordi teenindusvõrgustiku ühisarendamine piirnevate omavalitsustega	•Kõrgendatud avaliku huviga metsade kohaliku kaitse alla võtmine ja nende sidumine rohekoridoridega
•Elektriautode laadimistaristu loomise toetamine	•Taastuenergia ost	•Kliimamuutustega kaasnevate majapidamiste riskide maandamine	•KOV kehtestatud detailplaneeringu tingimustes uute arenduste rohe- ja/või veealade minimaalne osakaal pindalast
•Taastuenergia tanklate võrgustiku planeerimine ja ehitus	•Energiakogukondade loomise soodustamine	•KOV kehtestatud detailplaneeringu tingimustes uute arenduste rohe- ja/või veealade minimaalne osakaal pindalast	•Võõrliikide asukohtade kaardistamine ja tõrje

Tegevuste olulisus:

Tegevust hinnata nt skaalal 1-5, kus 5 on kõige positiivsem saavutus

Tegevused, mis on KOVide arvates kõige olulisemad (*kõik valdkonnad*):

-
1. KOV hoonete jätkusuutlik renoveerimine
 2. Kohalike toodete eelistamine
 3. Kogukonna informeerimine tehtud analüüside tulemustest ja kaasamine KEKK loomisse ning valdkonnaga seotud otsustusprotsessidesse
 4. Ühistranspordi, jalg- ning jalgrattateede teenindusvõrgustiku ühisarendamine piirnevate omavalitsustega
 5. Nutikas energiakasutus hoonetes
 6. Jala ning rattaga liikumise soodustamine
 7. Puhkevõimaluste piisavus (tervise- ja matkarajad), inimeste võimalused looduses liikuda
 8. Jäätmete ja olmejäätmete liigiti kogumise süsteemne käsitus ja soodustamine KOV tasandil
 9. Kohalike looduskaitsevajaduste määramine elanikega koos ja looduskaitseekspertidega piirkonda sobivate lahenduste leidmine
 10. Rattaringluse, tõukside, jmt kasutuse ning jagamisteenuste soodustamine
 11. Taastuvenergia võimalike tootmisalade asukohtade planeerimine üldplaneeringus* <https://planeeringud.ee>

- **Millised on tänased suurimad probleemkohad ja arenguvajadused KOVide võimekuse tõstmisel, milline peaks siinkohal olema riigi roll?**
- **Kuidas rakendada KEKK-e, sh kasvatada teadlikkust ja võimekust kava realiseerida KOV ametnike poolt nähes samal ajal suurt pilti ja kaugemat tulevikuvaadet?**

KOVi väljakutsed

Ressursside – nii personali, finantside kui aja nappus

Kogukonna kaasamise keerukus ja kohatine vastuseis

Haldussuutmatus

Andmete kättesaadavuse keerukus, andmete puudulikkus kui ka töötlemise keerukus

Üldine vähene teadlikkus probleemist nii poliitikute, ametnikkonna kui ka elanikkonna seas

Protsessi poliitiline mõjustatus

Piirkondlik ebavõrdsus ja ääremaastumine

Protsessi pikaajalisus ja keerukus

Ettepanekud riigile

- Jätkata KEKKide ühtsetel, üleriiklikult kokkulepitud alustel loomise toetamist
- Toetada vastavate koolituste ja teavituste süsteemset läbiviimist KOV töötajatele ja juhtidele
- Luua infoleht, kuhu on koondatud riiklik info KEKKide loomise kohta koos näidetega parimate praktikate osas ja ühtsete standarditega
- Koondada andmestikud, mida on vaja KEKK tegevuste kaardistamiseks ja seireks KOV tasemel
- Luua selge ja läbipaistev seadusandlik raamistik, mis määratleks täpsemalt riigi ja KOV tasandi rollijaotuse riiklikest ja EL lepetest tulenevate kliima- ja energiaeesmärkide täitmise saavutamiseks
- Eraldada KOVidele vajalikud eelarvelised vahendid KEKKide elluviimisel tekkivate kohustuste rakendamiseks
- Luua toetusmeetmed KEKKide elluviimisel tekkivate kohustuste rakendamiseks
- Loodud KEKKide elluviimise seire
- Suurendada töötajaskonna kompetentsi KEKK tegevuste ja võimalustega seonduvalt
- Parandada elanikkonna teadlikkust valdkonnast ja muutuste vajalikkusest ning sellest saadavatest võimalikest hüvedest nii elu- kui looduskeskkonna paranemise kui ka võimaliku energia- ja rahalise säästu näol

Kas ja kuidas saab avalik sektor mõjutada

(suunamine, eeskuju, regulatsioon)

erinevate valdkondade

arengut ja mida ise

konkreetselt oma pädevuse piires saaks ja tuleks teha?

Ringmajandus

(pidev areng, uue jäätmejaama ehitus, uuskasutuskeskuse konteinerid, korduvkasutatava topsi rent jm)

Rohelisem keskkond

(elurikkusest lähtuva haljastuse rajamine)

Liikuvus ja taristu

(pargi-sõida süsteemi kasutamine, sõidujagamise teenused)

Soojusmajandus

(kaugkütte tootmine osaliselt taastuenergia-allikatest)

Taastuenergia

(päikese- ja tuuleparkide rajamine, eriplaneeringud)

Ehitus

(KOV hoonete jätkusuutlik renoveerimine, fassaadide soojustamine, tänavavalgustus LEDidele)

Ühisveevärk ja -kanalisatsioon

(ÜVK rajamine)

MAJANDUS- JA
KOMMUNIKATSIOONI-
MINISTEERIUM

KESKKONNAMINISTEERIUM

EESTI LINNADE JA VALDADE LIIT
ASSOCIATION OF ESTONIAN CITIES AND MUNICIPALITIES

KOKKUVÕTE:

Venekeelne veebitöötuba – Riiklikud tegevused energia- ja kliimapoliitika elluviimisel

Anastasia Petrova
20.10.2022

TAL
TECH

Ülevaade

Energeetika mõju kliimale ja selle vähendamise võimalused (TalTech) – energiamajanduse sisuline korraldus, energiahoidlikus ehituses ja renoveerimises, taastuvenergia allikate kasutamise võimalused ja energia tootmise ja kasutamise mõju kliima muutustele.

Muutused kliimas ja keskkonnas (KAUR) - kliima muutusi põhjustavad antropogeensed tegurid, nende mõju ja ulatus, kliima muutuste ilmnenemine ja tagajärjed praktikas.

Kliima muutuste mõju inimese tervisele (Tartu Ülikool) - kliimamuutuste võimalikku mõju inimese tervisele ja ülevaade tehtud uuringutest.

Toetusmeetmed KOVidele (KIK) - ülevaade riigi poolt pakutavatest rahastusmeetmetest kohalikele omavalitsustele (KIK, RTK, Kredex, Elering).

Sissejuhatus arutelusse: "Kliimamuutustega kohanemine ja võimalused KOV tasandil ja kuidas seda mõjutada" ja "Säästlik energia tarbimine ning energijuhtimine

Arutelu ning järeldused

Arutelu teema	Arutelu sisu	Järeldused
Virumaa eripära	Selle eripäraga seotud väljakutsed ning võimalikud uute arengute suunad .	Spetsialistside (ja üldiselt inimeste) puudus ja voolavus KOVides.
Kohalikud kogukonnad ning ühingud ja energiakogukonnad	Kohalike kogukondade aktiivsuse tase ja põhjused selle taha, ideed ja praegused kogemused, võimalikud takistused ning arengusuunad, kohalike elanike võimalused osaleda kogukonna energeetikas.	Elanike fookus teistel teemadel (sotsiaalsed ja teised „elulähedamad“) – peab looma selgemad ja lihtsamad paralleelid kliima/keskkonnateemade ning iga päevase elu teemade vahel. Muud takistused.
Riigi roll (k.a. toetamine)	Kogemused toetamisega, nägemused riigi rollist ühe või teise töötoa teeamga seotud valdkonnas.	Tasakaal suurema riigi rolli ning suurema KOVide kaasamise vahel (eriti seoses kohalike kogukondadega).

Ettepanekud riigile

Kaasav informeerimine ja harimine KOV spetsialistidele

Perioodiline infokiri

Informeerimis- ja harimisüritused

Argumenteeritud arutelude initsieerimine

Ühiskondliku poleemika tekitamine

Riigipoolne abi KOVidele informeerimis- ja kaasamisüritusi korraldamisel ja läbiviimisel

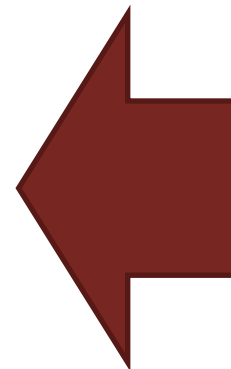
Suunatud kohalike elanike (k.a MTÜd, kogukondade grupid) kaasamisele

Maakondlikud arenduskeskused, konsultandid – KOVidele abiks

Fookus

Usaldus riigi instutsioonide vastu – "Minul on hääl"

Selgemad seosed igapäevaelu ning kliimavaldkonna teemade vahel

Täname tähelepanu eest!

Homse hoidjad